

ԼՐԱԳԻՐ

Տարեկանն է 30 զրշ., վեցամսեայն
15 զրշ. կանխիկ, Հատը 30 փր.
Կառնաւորի վերաբերեալ զրու-
թեանց է ծանուցմանց տողը միկան-
դամու համար 1 1/2, երկու անգամու
համար 1 զուրուշ է :

Գուռն էրթալքենեռուն ծախքը
բաժանորդաց վրայ է,
Լրագրան վերաբերեալ որևէ գը-
րուած պետք է զրկուիլ առ Տնո-
ւենն ի Կ. Պոլս, Ասմա ակթը
Ճամլը Խանի վերի Յարքը. Թիւ 9:

Ա.Զ.ԳԱՅԻՆ ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ ՌԵՍՈՐՏՆԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

U29U316

Վ՛հ՛հ. Ս. Վաթորիկոսը անցնալ շարժու
քիչ մ'անձնական տկարութիւն ունէր, ուստի
Դատրդիւղ զնայ որպէս զի քանի մ'օր առանձ
նութեան հանգարտութեամբ հանդիստ առնու և
կաղնուրի: Այսուի թէ՛ Ն. Վ՛հ՛հ. Սրբազնութիւնը
Չատիկի տօնին թիֆլիզ գտնուելու կամք կրնէ
կցեր:

—Արաւի օրը Ս. Պատրիարք Հայրը քանի մը
Եպիսկոպոսներու և տասնի չափ վարդապետաց և
քահանայից հետ Յունաց Ս. Պատրիարքին շնոր-
հաւորութեան դնաց Յիենէրի Յունաց Պատրիար-
քարանը, և արտաքոյ կարգի մէջ պատիւներով
ընդունուեցաւ :

Երկու Աստրիաբըաց տեսակցութենէն ետեւ,
որ խնտ սիրալիր կերպով կատարուեցաւ, վեց
ձոյն քահանայք զդատաւորեալ, և զպիրք եկե-
ղեցական երդնրով մեր Ս. Աստրիաբք եկեղեցին
սարին, ուր Հայոց եպիսկոպոսունք և վարդա-
պետք սաղմնս կարդալով աղօթք և երկրպագու-
թիւն քրին. յետոյ ձուռաց եկեղեցականները Ս.
Խաչք մեր Ս. Աստրիաբքին տալով՝ իր օրհնու-
թիւնը խնդրեցին ներկայ դնուող թէ՛ եկեղեցա-
կանաց և թէ՛ բազմաթիւ ձոյն ժողովրդոց վրայ:
Ս. Աստրիաբք Հայրն ալ օրհնութիւն և Պահ-
պանէ՛ կարդաց: Այս քրիստոնաւայել ընդունե-
լովթիւնք մեծ պատիւ կընէ ձուռաց նորընտիր Ս.
Աստրիաբքին, և մեծ զօհնութիւն պատճառած է
թէ՛ Հայ և թէ՛ ձոյն ժողովրդեան:

Եյս սյցիւթեան ներկէյ զտնուցան նաև
Ընդհանուր ժողովոյ ատենապետ Սեծ. Բարու-
նակ Պէյ, և Պատրիարքարանի Խառն ժողովոյ
ատենապետ Սեծ. Գրիգոր Լճէնտի Սարգս-
եան:

— Ենցեալ Ռերթմ օր Պրուսայի 'Լորընտիր
Եռաջնորդ Գեր . Տ . Բարթոլոմէոս ճարտարին
Սարդապետը իւր Հօրեր Հովուական յանձ-
նեալ վիճակն ուղեորեցաւ :

Ն. Արթուրեան վրայ մինչ ցարդ յայտնի տեսնուած բարեմասնութիւնները կը համարձակեցնեն մեզ ըսել թէ Իւր Ա՛հհհ. Հոգեւոր Հօր շատ տարիներէ ի վեր յարգարած շաւղէն ընթանալով, տեղւոյն Պատուական Եղայանց երկար Ժամանակեայ բարօրութիւնը յարստեւ պիտի գործէ :

Վ — Աւելիոյ առաջնորդ Գեոր. Սարգիս Երեւ-
պետիսկոպոսը երկրին վերաբերեալ մէկ քանի ազդա-
յին զործոց համար անցեալ շարժու և Պօլիս
եկած է. և կը հաստատէ եղեր թէ Ռէլիգիոն մէջ
կատարեալ անդորրութիւն կայ, և թէ կրօնափո-
խութեան շարժումներ և խօսք բոլորովին անհիմն են,

... Խմբադիր Նոյաճան լրագրոյ
... Վաղայայտ է արդէն ամենից, որ զա-
րուս առաւելագոյն սա վերջին տարիներու մէջ ժա-

մանակ առ ժամանակ տեսնուած Աղլային հան-
դէսներու առթիւ զիւրազդաց Հայ սրտերու մէջ
քիչ բարի տղաւորութիւններ չճագեցան արդարեւ,
որոնցմէ ընտիրն ու թերեւս զլիաւորն եղած է
Մրտոյ Սարգանանց զեղեցիկ հանդէսը՝ զոր քա-
նի մը տարիներէ ի վեր Պօլսոյ և դաւառաց մէջ
շատ տեղեր ըստ կարի շքեղութեամբ կը կատարեն
ամէն Հայք․ ինչպէս որ նոյնը այս տարի գեռ ա-
ռաջին անգամն ըլլալով բարեբաղդաշար տեղի ու-
նեցաւ նոյն իսկ Սարգանանց տօնախմբութեան
օրը զիւղիս։ Ս․ Եղեղեցւոյ մէջ յետ աւարտման
Ս․ Պատարաղին․ ուր տղայք ամէն՝ շապիկներ
հագած եկեղեցւոյ ատենը երկու կարգ բաժնուե-
լով՝ աղջկանց դասն ալ նոցա հետ միաբանած
սկսեցին նախ ողբաձայն երգ մը երգել, որմէ յե-
տոյ ներկայացաւ, Ե․ դասու աշակերտ Սկրտի-
չեան Գրիգոր պատանին, և իւր Սիրութեան վրայ
գրած ճառը կարդալով հետեւաբար նոյն իսկ Սար-
գանանց մեր ազգի վրայ ունեցած անթիւ բարեաց
և երախտեաց նկարագրութիւնն ըրաւ սրտաշարժ
խօսքերով, ասկէ ետքը տղայք դարձեալ երգ մը
սկսեցին և այս միջոցին դափնեայ ոստեր ցրուեցան
ամենից ձեռքը, որուն ետեւէն յատեան ելաւ Սա-
րիամ Կարապետեան աղջիկը․ որն որ իր դաստի-
արակութեան վրայ հիմնած ճառը կարդալէ զինի,
կրկին քաղցրաձայն երգի մը հետ յառաջ եկաւ
Սիսաք Վանիէլեան տասնամեայ մանկիկը, աս ալ
ուսման և գիտութեան վրայ աղբււ ճառ մը խօսե-
լով հանդէսը վերջացաւ։ Երգ սոյնպիսի փառաւոր
ներկայացման մը միջոցին մեր զգացած անպատու-
մբերկրութիւնները երկար կը թուի մեզ զրութեան
մէջ նկարագրել։ Եւրոպեացիներ, մեծ եղաւ կը
ուրախութիւնը՝ Երգոյ խմբադիր, մեծ եղաւ կը
սեմ․ ոչ միայն սոյն փառաւորութեանց առթիւ,
այլ մանաւանդ երբ կը տեսնէինք այն մանկոին՝ որ
տարի մը յառաջ ընդհանրապէս զիւղացեաց ան-
տարբերութեանց պատճառաւ գեթ հասարակ վար-
ժարանէ մ'անդամ գրեթէ մնացած, դատարկաշ-
ջութեամբ փողոցներու մէջ կանցնէին իրենց ման-
կական թանկադին ժամանակները, ոյ՛օր հրապա-
րակաւ ուսման ու գիտութեան քարոզ կը հանդի-
սանան․ ուստի ի՛նչպէս կը ցնձան մեր երտերը
մինչդեռ տարիներէ ի վեր մեր ունեցած իղձն ու
անձուկը այսօր քիչ շատ պտակուած տեսնելու ար-
ժանացած կը գտնուինք։ Եւ սոյն բարեպատէհ առ-
թիւս չեմք մոռնար և չեմք իսկ զանար երբեք մեր
ամենախորին շնորհակալաց հաւատին՝ յայտնե-
լու Ս․ սեմ․ Վեօրք Պէյ Երամեան, որուն շնոր-
հիւ ի նպաստ կրթութեան գիւղիս աղքատիկ-տղա-
յոց հաստատուեցաւ վարժարան մը, և մինչև ցարդ
և առ յապա տէրի շարունակուի Կորին բարեգութ
խնամքը․ որուն և իւր Աղին դերդաստանաց բարո-
րութեանն համար բարեմաղթու եմք միշտ ի սրտէ
Դոհունակութիւննիս ի սրտէ՝ կը յայտնեմ նաև
տեղւոյս Թաղ․ Խորհրդոյ Սեմ․ Յարգեկաց

որք իրենց յանձնուած պաշտօնն ըստ ամենայն բարեոք հոգատարութեամբ անձնուիրաբար կը կատարեն, և թէ՛ եկեղեցւոյս և թէ՛ դպրատան պաշտօնութեան մասին ունեցած ջանքերինն նշանաւոր է անշուշտ: Զուտի ուրեմն շնորհապարտ կը վարկանենք զմեզ յիշեալ վարժարանին բարեջան դաստառու Երդոյ Պ. Սահակ Խանձեանի. որ իւր սեպհական պաշտօնը կը ջանայ անձանձիր և անթմերի ի գործ դնել. և արդէն սկսած է մոռցնել տալ մեզ մեր այն տխուր վիշտերն. զոր ըստ մեծի մասին զլացած էինք մեր որդւոց տղիւթութեան և անկրթութեան նկատմամբ. ուստի և քաջայոյս եւիք որ ապագային մէջ իւր յառաջ բերած արժանաւոր արդասիւքներն ալ տեսնելու և վայելիլու պատիւն պիտի ունենանք:

Երբ . . . խմբադիր մեր այս սրտապատար
զղացմանց Ձեր կողմանէ ազգասիրարար իրրեւ
Թարգման մը Հանդիսանալ անձկանօք խնդրելով ,

3 Մարտ 1867 Մշակ . . .

ՊԵՇԿԷՐԵՐԷ Մ • ԴԱԼՈՒՍ ԱՍՏՈՒՐԵԱՆ
ԹԱԴԻՈՐ ԴԱՏԸԱՆ ՅԱԿՈԲ ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ

— Կէյլէի Միջադեռն մէջ ալ ի յիշատակ Սբոց Սարգանանց շքեղ հանդէս մը կատարուելէ, որն որ ազգային սուրբ զգացմանց ընդհանրա նալուն ապացոյց է, կրէի Մեծ, Թղթակիցնիս, բայց ի մեծ ցաւ մեր սրտին կը յաւելու թէ, սա կայն երկպառակութեանց խաւարը այս զգացմանց արտադրած լռասգորութիւնը խոր զիշերի՛ն փոխարկած է :

Երկարառակութիւնը կամ լաւ եւ անմիաբանութիւնը մեր Ազգին մէջ դարերէ ի վեր խորարմատ հաստատուած եւ ճարակող պիտի մը դարձած է. ազգային պատմութիւնը ասոր անմիտելի ապացոյց են : Սակայն մենք յուսով ենք որ այս դարուս մէջ զգալի բլբլով, խոհական դարմանատրութիւնը պիտի յաճողի այս օր ճիւղերը, վաղելութենք, օր մ'ալ սրմատը խլիլ : Եւ այն Ազգը որ յատուկ շնորհիւ Վախախնամութեան աշխարհի առջի դարերէն ի վեր Հայ անունը կը կրէ, եւ այսչափ անօրինակ եւ բազմատեսակ խոջնդոսներու տկարացած բայց Ատուծով դիմացիուն կուրծք կուտայ, միաբանութեան եւ սիրոյ մէջ ալ պիտի արմատանայ, օրուն ապացոյց են շատ տեղերէ լծուած այս ազգայնութեան սկզբնական խըրտմունքները :

—Նախկին Սարաջլար Վեհհասար Փափազ-
 ևան Սէճ։ Սիրիճան Ամրան բաւական ժամա-
 նակէ ի վեր քաջած հիւանդութենէն չկրնալով ա-
 զատիլ, Ալիրաղի գեշեր մահկանացու կեանքը կըն-
 քեց, և հետեւեալ օրը տրժան եղած յուզարկա-
 ւորութիւնը կատարուելով իւր Սէճանուն Նախ-
 նեաց գերեզմանը ամփոփուեցաւ։

— Ուրախութեամբ . կը կարդանք Լթօաւ
տ'Օրիանի մէջ Լւթիւճեան անունը Սարսիլեայէն

Նիւ շոքենաւով եկող ճանորդներուն ցանկին մէջ, և կը յուսանք թէ Սեփ. Տօրթոյն է որուն գալստանքը կըստապահէր անձկութեամբ:

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԲԱՐՍԵԼՈՆԱԿԱՆ ՕԺՆԵՐԱՆ

(Երեսօրէն. Դեմ. 22)

5. Յանձնաժողովը ինկերութեան սահմանափակումներն քննարկելու քովի գրամին ապահովութեամբ պատահանաւոր է, այլ անկէ առած ընկալողներուն և հաշիւներուն. նմանապէս ինկերացարաններու յանձնաժողովներուն և ուրիշ յանձնաժողովներուն փոխարինման համար, այլ անոնց համար ընդունելութեան ստորագրութիւններ առած և պահած ըլլալուն: Իսկ Յանձնապետը և ինկերացարանները պատասխանատու պիտի ըլլան թէ Յանձնաժողովներ և թէ ինկերութեան ընդունած դրամներուն և ընդէջ համար: Ինկերացարանները կըստ ինկերութեան գրեանքը կամ ինքն շարաշար գործածէ, Յանձնաժողովը ինկերութեան ունի զանոնք կառնելու:

6. Յանձնաժողովին օգնութեամբ կատարուած հրապարակախօսութիւնները խօսուելէն ետեւ պիտի յիշատակուին արձանագրութեանց մէջ՝ եթէ առաջին հասցումներն պէտք տեսնուին:

7. Յանձնաժողովը իր նիստերը պիտի ընէ Մայրաքաղաքի մէջ ուր որ իր անդամաց գործին յարմարի, մինչև ժամանակէն յետոյ գործառնական մը ունենայ:

Յանձնաժողովը իւր նիստերուն մէջ ընկալող գործերը զիւրութեան և բարեկարգութեան համար չորս կարգի պիտի բաժնէ մի առ մի կարգաւ. ձեռք առնելու և միտ գնելու: Ինկերացարանները մի վերաբերեալ գործ չըլլայ, տակաւին այն կարգը յիշել հարցնել և միտին անցնելով. ինչպէս՝

Կարգ Ա. Պիտի հարցուի՝ Կոր անդամներ կա՞ն ընդունուելու, հիններէն կա՞ն հրաժարուելու. սկիզբը ասոնց պիտի միտ դրուի: Եւս գործէն ետեւ պիտի անցնուի:

Կարգ Բ. Գործերու, այսինքն ինկերութեան և մուտքի և ընդէջ վերաբերեալ գործերու պիտի միտ դրուի. մուտքերը հաշուել: զրեւ, տեղեկանալ թէ կանուսէն. ո՞ր չի՞ճարեր, Յանձնապետին քով ո՞րքան կայ. առաջին նիստէն ի վեր ծախուց հաշիւները պատրաստել և երկու տետրին մէջ ալ արձանագրել. նմանապէս յանձնուած զիւրերու և ուրիշ ինչքերու հաշիւն ու ապահովութիւնը նայիլ, և:

Կարգ Գ. Ըստ պիտոյցի կարգադրութիւններ ու որոշումներ ընելու միտ պիտի գնէ ինկերութեան:

Թեան նպատակներուն նկատմամբ, որոնց առաջնոյն համար՝ պիտի որոշէ թէ ո՞ր լրագիրները հասարակաց այժմեան վիճակին իրականապէս կը ծառայեն և օգուտ կը բերեն՝ ազգային յօդուածներ շատ կը գնեն՝ աւելի ձրի կուտան, և ուրիշ ազգութեան յատկութիւններ ունին. ասանկները պիտի արձանագրէ երկու տետրին մէջ ալ. ինկերութեան անդամաց մէջ համարէ. դուրսը հրատարակէ, պատուաւոր յիշատակութիւններ ընէ, հրապարակաւ գովասանք կարգաւ կարգադրութիւններ ընէ անոնց համար, անոնց դատը պաշտպանէ օրինաւոր միջոցներով, անոնց դրամ նպատակներ և բաժանորդներ դնէ, և:

ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ

Կայսերական կառավարութիւնը Եւրոպայի Հայոց ազգային փոխանորդ Միքէլեան Մեծ. Պապուսար Լիֆէնտին հինգերորդ կարգի Մեծիորդ քանչան շնորհէր է, Տէրութեան և Եղիկն ըրած ծառայութեանցը համար:

Եւսպիոյ վարձատրութիւնը թէ հայրենաց և թէ ազգին հոգեւոր շարժողութեան ետեւ գործող միջոցներ են. ուստի Մեծ. Լիֆէնտին շնորհաւորելով, հայրենասիրութեան և ազգասիրութեան առաքինական ապարկեցներուն մէջ առաւել արգիւնաւոր հանգիստնալուն կը փախալիք իրեն թարգման ուրախական զգացմանց ազգային յուսոյ:

Եւրոպայի գործոց գիւտնաւոր անդամ Մեծ. Ջորջէ Լիֆէնտին թիֆլիզի Գիւտնաւոր անուանեցաւ, Մեծ. Տօրթոյն Լիֆէնտին տեղը, որն որ Բախալի փոխ Լիպատու կոչուեցաւ:

Եւսպի Մեծ. Գրիգոր Լիֆէնտին (տեւայի փոխ Լիպատու անուանելու անցած շարժութեան ծանուցած ատենին) Լիֆէնտին (օրինակի secretaire generale ըսելուն նայելով ընդհանուր քարտուղար զրեւ էինք, որն որ Եւրոպայի գործոց թղթակցութեան սենեկին անդամ է կըր:

Իրեքալթի օր կիրիտէն եկող Իրեքալթի խանները Օգոստոսի Ինքնակալին ներկայանալու պատիւն ունեցան: Ետեւ մէկը՝ քրիստոնէոյ մը Վ. Լիֆէնտին Յունարին ճառ մը խօսեցաւ, զոր խնդիր հաշիւներէն թարգմանեց Բ. Գրան պաշտօնատար Մ. Վոսթրաքի Ետեւտէր:

Օգոստոսի Ինքնակալը սիրալիր խօսքերով պատասխան տուաւ:

Եւ Իրեքալթիները երեսունէն աւելի են կըսուի, որոնց կէսը Վրիտանիայ են. և Վրապա-

թաշ իրենց ընդարձակ տուն մի տրուած է ընակելու համար:

Օգոստոսի Գրան մասօնները 55 թօփ Լիֆէնտին կտաւ զիւրեցին Միքէլեան կըզգայ երկրաշարժին զոհուածներուն համար: Իրենց ընկերներէն երեք վարպետ բժիշկներ Միքէլեան դացին որ իրենց արհեստին պէտք ունեցողներուն բոլորին օգնեն:

Միքէլեան Իշխանը եկող շարժութեան Պ. Պօլս գալու համար ճանաչ կընել կը հաստատէ փաթիլէն եկած հեռագրաւոր մը:

Կրտսէ թէ այս իշխանը Բ. Գրան հետ բերեալուն պարպուելուն գործադրութիւնը հրամայող Կայսերական ֆէրմանին գործադրութեանը վրայ պիտի խորհրդակցի:

Իտալիոյ Վ. Լիֆէ. Թապաւորը իւր յատուկ գանձէն 20,000 ֆրանք շնորհէր է Թուրքիոյ մէջ համազգային ուսումնարան մը հաստատելու համար, և օտար երկիրներ ընկող Իտալիոյ պիտի կրնան իրենց զաւակները հան զոյգել զատարակուելու համար:

Եւ հաստատելու թէ հասարակաց շինուածոց տեսուչ Վ. Լիֆէ. Հալի փաշան Եւրոպայի կըզգային վարպետ մը բերել կուտայ, որ ուրիշ նոր կանաչ մը գործածելով հաղար հատը 40 կամ 50 զուրուշ շէնքի կըմշտար պիտի հանէ: Ետեւ քարուկի շէնք շինելու գիտարութիւնը պիտի վերնայ պոլսեան համար շէնքողներու վրայէն, քանզի այս տեղ հինգիւ շինուածներն կրկնապատիկ և եռապատիկ գնով կը ծախուին:

Եւրոպայի հանքէն երած պղինձներուն համար Բ. Լիֆէ. մը ցուցած է Տէրութեան գանձուն Լիֆէնտին (ճաննան Լիպատու հասարակաց շինուածոց տեսուչ Պաշտօնէին, անանկ որ հանելու և փոխադրելու ծախքերն կընէն ետեւ հարկերն 50 զուրուշ շահ պիտի դոյանայ: Վանքի Լիֆէնտին գործարանները մէկ տակառաւապ պղինձը 15 Լիֆէնտին ոսկիի պիտի գնեն:

Գանուրի նահանգին Կուտակալ Վ. Լիֆէ. Միտհատ փաշան Մայրաքաղաք կանուր է, որ Կայսերական հրամանաւ Բ. Գրան կազմուած Վ. Լիֆէնտինը Յանձնաժողովին նախագահէ: Վանքի յիշեալ փաշային լուսաւոր մտաց կառավարութեամբ Գանուրի մէջ գոհացուցիչ արգիւնք ստալ գալով ի մասին գաւառին յառաջադիմութեանցը, նոյնը հիմն պիտի բնուի ամեն գաւառներու համար ըլլալը կարգադրութեանց:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Վ. Լ. Պ. ԼԻՖԵՆՏԻՆԻ ՕԺՆԵՐԱՆ

(Երեսօրէն. Դեմ. 21)

Վիկ գաւառ, աւելցուց կործանել լուսնէն մ'ետեւ ու կրակի մօտ կըցողի մը երեսին նման կարմնէլով, եթէ երբեք պատահէր որ դիւրահաւանութեան և զաւառացաւ. նաքս ասան անձնուրացութեան այս փորձը պահանջէր, գիտցիր որ այն գոհացութիւնը ոչ միայն պատուոյս՝ այլ նաեւ զոյգութեան գոհացութիւնը պիտի ըլլար. գիտցիր որ հոգին, կըսեն, կընայ յօգս ցնդիլ միայն մէկ հաւաքանք. գիտցիր որ իմ սիրտս անմեղութիւնը ինձմէ բառնալով, մի և նոյն ասան կեանքս ալ բարձած պիտի ըլլայիր, գիտցիր վերջապէս որ երջանկութիւնը բաղկացող մէջ բռնած կարծեւու ատենը, միայն ստուեր մը և գոյցէ միայն մեռելով մը վեր առած պիտի ըլլայիր...

Երկար ատեն երկուքս ալ անխօսակ կըցանք. վերջը կըծոյց խորէն արձակուած հաւաքանքով մը Միքէլեան հաւաքանքով, ըսի իրեն, և սիրտս յաւաքանքան անմեղութեան երգումը զայն ինձմէ խնդրելէ առաջ ըրի:

Գ. Լ. Ի. Ի.

Իրեն կամացը հնազանդէս կարծես թէ զինքն երջան-

կութեամբ լցուց և իւր խանդաղատանց որտադրութեանը կրկնապատկեց, Միքէլեան իրեն կըսէր առաջուած էր. աստեղծ լին մէջ գրեթէ իրար կը զիտէին. բնութեան լուսնի ինքնը զիւրիկը կը քնային, և Զործը, և Զործը թող կուտային որ երջանիկ որտեղ մէջ ցած ձայնէ խօսող զգացման կամ մտածութեան վաղանցիկ տպաւորութիւնը մի քանի մէջ լուսնի, Կառավարութեանը երբեք կըրգէին այն ստորին և միտքայն սողմանքով ինքններն որ ծախու. առաջուտ արմաց վրայ կոհակներու միտքայն բաղկանցը կը նմանէին. Կառավարաց այս գործը միտքս ձգեց կնալը ձայնը որ անդու ախաւաքս մէջ կը հնչէր: Վ. Լ. Լիֆէ. ըսի իրեն, ո՞ր էր որ ինձ համար քաղաք գործէր, այս գիշերը ներկայ կոհակաց և ստուերաց վրայ ձայն արձակելով, որ միշտ ձեռնով լինան, և Լիֆէնտին ձայնը հանէ, որոնցմէ միայն կամ ինչեք կընէին ջրայն վրայ, որոնք արձակուող մանր երաժշտական նշաններով զիտեւ թէ երգակցութիւն մը կը ձեռնէին. Զործային և միտքայն հոգեւական Սկիզբացուց յատուկ երգ մը կըրգէր, որուն մէջ երկատարութիւն մը զոր իւր սիրտս ազգատ նաւատին ձգէր ու գացեր էր Հնդկաստան բաղք փնտռելու համար, կը պատմէ թէ ծնողքը այն երկատարային վերադառնալուն սպասելէ ձանձրանալով, զինքը ամուսնացուցիւր են ծեր մարդու մը հետ, որուն քով արդարեւ երջանիկ պիտի ըլլար, թէ ոչ միտքը միշտ առաջ սիրած երկատարային վրայ չըլլար, երգը այսպէս կըսէին:

Երբ կը մնան իրենց գոմին մէջ խաշինք, Գանուր ալ մարդոց որչափ կըլլայ անուշիկ, Եւ կը խորհէր, առաջ, վերջերս իմ կեանքս:

Եւ ինձ մօտ քուն կը քաշէ ծեր ամուսինս:

Վ. Լ. Լիֆէ. երգին տուններուն վերջը անմեղատ և առանց խօսքի երաժշտական նշաններով երկայն միմեկնայն կան, որք մարդու սիրտը անհաւան տխրութեան կոհակացը վրայ կը տարուբերեն և աչքերը արտուերով կը լինեն. վերջը հետեւեալ տունը կըսէին պատմութիւնը վշտացնող, ամենող և համարեալ յիշատակի մը հետաւոր և անողորմելի ձայնէ. թէ որ Ստիգին ցունակեալ երգերը նոյն իսկ սիրտը կրակն են, այս Ստիգին կանակներն ալ ծախատարէն մահացու խոցուած սրտի արիւնն ու կենաց բուն արտուերն են: Չեմ գիտեր թէ ո՞ր է այս երգին հեղինակը, սակայն ո՞ր ալ է, օրհնեալ ըլլայ, որ այս կանակով ձայնի անուշ միմեկնայնութեան մէջ մարդկային անհաւան տխրութիւնը գտեր է. Եւս օրէն ի վեր առանց ստուերէն հարձուող մարդու պէս անմեղ հետի փախելու. անհաւ կըլլար ինձ լուսն այս եղանակը. և երբ արտուերով սիրտս բանալու պէտք մը կըրգեմ, միտքս կըրգեմ զայն ու լալու մօտ փնտռել մէջ կընամ, ևս որ դիւրաւ լացող մէկը չեմ:

Գ. Լ. Ի. Ի.

Լին մէջ երկնած քարակարհաւ փոքրիկ թումրին մօտ հասնէր, ուր որ նաեւ կը կապէն, ասի Եւս նահանգիսն է. և քաղաքն կէս մըն հետու. Կէս գիշերն անցեր էր. Օտարականները քաղաք տանելու համար ոչ կուք կար և ոչ զրատ նահանգաւոր ամբարտաւոր վրայ: Չարկուած կնոջ մը համար շատ դժուար բան էր այսպիսի երկար ճանաչան հետեւաւ երթալ... Ի դուր լին մօտ գանուրը երկու երեք խրճիթներուն գուռը զարնէլ ետեւ նաւալներն առաւարկելին որ մինչև Եւս իրենք

Ա Յ Լ Ե Ի Ա Յ Լ Ք

Գ. Բ. Լ. Ե. Ի. Ա. Յ. Լ. Գ. 3 Մարտ 1867

... Խմբագիր

Անցեալ ամիսն 23 ին Օգոստոսի և չընկալալ քաղաքները տեղի ունեցած երկրաշարժին և անկից յառաջ եկած աղետալի հետևութիւններուն վրայօր տեղեկութիւններ անուշտ մինչև ցարդ ձեր ակննդը հասած պիտի ըլլան : Բուն բարեկեան գանձի հինգշարժի իրիկուն էր երբ առ հասարակ ամենը կուրախանային , ժամը 6ը 7 վայրկեան անցանելով յանկարծ դեմաւաւարժ մը եղաւ , որ թէպէտ և հոս փնտ մը չպատճառեց , բայց բոլոր քաղաքս ահաւորեց մէջ ձրեց . մէկ երկու վայրկեան ետքը երկրորդ մը առաջնոյն յաջորդեց , բայց բարեբաղդաբար շատերուն երրորդ մըն ալ և աւելի զօրաւոր ցնցիւն մը տեսնելու յոյսը չգերեւ ելաւ : Էւտեանալ օրերը դեմաւաւարժը դարձաւ քաղաքս քանի մը անգամ ցնցեց , սակայն առաջնոյն պէս զօրաւոր չըլլալով՝ այնչափ մեծ տարւորութիւն մը չբրաւ , ու այս գիշերը ըստ Արեւոյացոյ ժամը 9 ին եղածը առ այժմ վերջին կը համարուի :

Վասնի մը մօտակայ քաղաքներու մէջ նոյն երկրաշարժը շատ մեծ փնտներ պատճառած է . Միտիլլէն եկած լուրերը ցաւալի են , Վեֆալ լոնկայի մէջ եղածներուն յար և նմանը հոս ալ կը տեսնենք , կողմն մէջ գտնուած առններուն մեծ մասը կործանուած ու մնացածներն ալ զրկեթէ անքանակի եղած են , զիւղերը անապատ դարձած են , բոլոր կողմն աւերակ ու ամայի եղած է , ամբողջ ընտանիքներ փլատակներուն տակ անհետացած են , այս աղետից զոհ ինչոյններուն թիւը Էւզար հինգ Տարիս հոգիէ աւելի է կրնն , իսկ մնացածներուն երեսն ալ սուղ և խորին տրամուլիւն կը նշմարուի : Ամեն օր հոգը փորելով զիտներ կը հանեն , այս տեղ հայր մը իւր զաւակը կը փնտուէ , անգին զաւակ մը գոնէ իւր մօրը մեռեալ մարմինը գտնելու կաշխատի , բայց ի՞նչ օգուտ գտնեն դուրս հանանին՝ ամեն կողմէն վերաւորեալ զիտներ ըլլալով շատերը անյայտ են , վերջապէս ամեն տեղ տխուր աղաղակ մը կը լսուի , չկայ բան մը որ աւելի աղիւղորժ՝ աւելի խղճալի ըլլայ :

Երբ այս գուժալի լուրերը նահանգիս ընդհանուր կուտակալ Ա. Ե. Ի. Ա. Յ. Լ. Գ. Սիւրիսի փաշային աւանդը հասան , անմիջապէս հրամայեց որ հոն երթող շոգնաւոր մը 250 ի շտի վրաններ խրկուին , ու զթաւիրտ անձերէ բաղկացեալ յանձնաժողով մը կազմեց , որն որ բաւական դուժար մը հաւաքելէն վերջը առ այժմ՝ այն խեղճներուն պէտքը եղածները Բուստիսիան Ալէյ պատերազմական շոգնաւորով փութաց խրկելու , որուն հրամանատարը այս

տանին կենը , Կաւակները ծովափանց մօտ հաստատ ըլլալով թիւակներն ու բախտութեամբ օղակներուն մէջէն հանեցին , ուսկիանց չուաններով անոնք իրարու կապեցին , նաւուն մէջէն փորելի բարձ մը չուաններուն վրայ գրին , այս կերպիւ յաջողեցան փափուկ և ծածմանող պատգարակ մը պատարասելու , որուն վրայ օտարուհի պատկերացին : Յետոյ իրենցմէ չորս հոգի թիւակներուն ծայրերը ուտեան վրայ պնդելով , ծանրայ եկան այնպէս ծանր որ միմայն իրենց քայլերուն շարժումը գահաւորակին կը ներգործէր : Ուղիցի այս տխուր իրադրութիւնը միւս բաւականաւորապէս անմիջապէս հրամայեց Բուստիսիան Ալէյ պատերազմական շոգնաւորով փութաց խրկելու , որուն հրամանատարը այս

պաշտօնն ի գործ դնելով սիրով յանձն առած էր : Ետեմէ ի գտն աւելի կողմանէ օղակներուն դաշին , ինչպէս որ Էւստիսիան շոգնաւոր շատ մը ընտանիք Միտիլլէն ձրի հոս փութաղրեց :

Բուստիսիան Ալէյ կողմէն շոգնաւոր Գորվիթը , որնոր ամիսն մէկին հոգից մէկներ էր , Միտիլլէն գտնուած թշուառ բնակաց պաշար տանելու համար , երէկ նաւահանգիստ վերադարձաւ , ուստի պէտք չունենք Բուստիսի ծովային պաշտօնակալաց և զօրաց համար մասնաւոր գովեստներ ընկու , վասն զի իրենց գործքով ցնցուցած մարդասիրութիւնը ամենուն յայտնի է :

Թէպէտ Է. Ե. Ի. Ա. Յ. Լ. Գ. Սիւրիսի , Է. Ե. Ի. Ա. Յ. Լ. Գ. Սիւրիսի շատ քաղաքներու մէջ դեմաւաւարժի զօրաւոր ցնցիւններ տեղի ունեցած են , բայց մեծ փնտներ չկայ կրնն , միայն փոկից (Վոյա) մէջ 40 տուն կործանեց և 20 հոգի ասոնց տակը մնացեր են :

Արտուի որ Է. Ե. Ի. Ա. Յ. Լ. Գ. Սիւրիսի աւելաւոր դարձած է , սակայն ստորդ տեղեկութիւններ չունենալով՝ ուրիշ անգամուան կը թողուժ :

Բարեկամական սիրոյ ողջոյն .

Գ. ՊՈՒՊԼԻ

— Մեծն Պետրոս Ռուսաց Կայսրը Տանիմարայի փրկելիկոս Գ. Թադաւորին հետ Վոյալէնհայի հոգնաւոր աշտարակին պիտի վեր յարկը իրեն քաղաքականութեան դրութեանը վրայ խօսելու ատեն մէկէն ի մէկ կըսէ . « Կուղիս որ իմ իշխանութեանս զօրութեանը վրայով քեզի գաղափար մը տամ : Եւ Ռուսական ինքնակալութեան հիմնադրելը առանց փրկելիկոսի պատասխանին չիմարելը առանց փրկելիկոսի պատասխանին սպասելու , իր հետ եղող Կաղախին մէկուն նշանացի կը ցուցնէ աշտարակին ներքեի անդունդը , ու կըսէ . « Եւտուէ ապէց վար : »

Կաղախը Կայսրը երեսը կը նայի , կողմնէն և առանց վարանելու վերէն վար կը նետուի :

Եւ ատեն Մեծն Պետրոս Տանիմարայի թագաւորին դառնալով կըսէ . « Ետոր ի՞նչ կըսես , արդեօք այսպիսի հպատակներ ունիս : »

Փրկելիկոս Գ. կը պատասխանէ . « Բարեբաղդաբար , ոչ : »

— Կաղէթ տը Մոսքուա կըսէ . « Տաճկաստան 1865 ին 15.000 դարոց ունէր , որոնց մէջ 25 միլիոն ժողովուրդէն 600.000 տղաք կը յաճախէին :

« Ռուսաստանի մէջ տար ևս ապառիկ ժողովուրդին համեմատութեամբ , (75 միլիոն) 20.000 դարոց և 800.000 աշակերտ հաշիւ կը ըլլուի : »

Եւ խօսքին կը յաւելու . « Բուրիէ տ(Օ)րիան թէ Ռուսական Կայսրութեան մէջ հասարակաց

կրթութիւնը Տաճկաստանի հետ բաղդատելով , զրկեթէ եռապատիկ ետ մնացած է . Է՛ .

Կէյվէ-Միշաքիւլ 25 Փետրվար 1867

... Խմբագիր Նիսիան լրագրոյ

Փունջ լրագրոյն 160 էրրդ թիւոյն մէջ ցաւակցաբար կարգացինք իւր թղթակցին ի խելայից ցնորից արդասաւորեալ անմտութեան բարբառնմունքներն որովք բոլոր ձիւրը կը թափեր Միշաքիւլէս քինու և վրիժու ողբով բաժանեալ մասն՝ Լչմէն՝ յերկինս ի վեր բարձրացնել , առանց իւր զիտակցութեամբն վայրկեան մը գոնէ խոկալով ի մանաւոր թէ Գանաւոսի դատերց պէս ծակ կարասի լնլոյ շահը ինքն ձեռք առեր է , Լչմէն՝ ամբարտաւանութեան այս ապաստանի վայրը՝ յամառութեան վրայ հիմնուած է . հոն բնակող Վրիստոսի քուէպաշտը կը պարարեն ու կը խնկեն իւրեանց քեզիսնայ երկրպագութիւնները . Լչմէն՝ որուն վրայ գովաւսանական տողեր շարադրող փունջի թղթակցին կրօնափոխութեան հարստեաց ապագայ հանդիսի մը կնքահայր ըլլալու պատրաստուած է , հաղիւ 7—8 տուն հայեր կը կրէ իր խորածորոյն մէջ ուրոնք հոն ինչո՞ք են որպէս թէ յերեսաց տառապանաց և զրկանաց , ինչպէս որ փունջի թղթակցին ալ ձեռուան երկար զիշերները կէս լուրջ ու կէս քուն եղած ժամերուն մէջ դանդաղէր է , սակայն և ոչ իսկ ինք զիտէ թէ իւր յիշած զրկանքներն աղքատն իրաւցնէ քաջածէ և որո՞ւ ձեռքէ : Շնորհաւորութիւնը մէկ է , միւրոյն քով համարտութիւնը միւսի մը քով ստութեան կերպարանք առնուլ անկարելի է , այս դրութեան հակառակ է ահա փունջի հրատարակած նամակն , վասն զի մինչև ցարդ քանի՞ քանի՞ անդամներ Միշաքիւլիս խոռվութեան կայծն արծարծելու համար դուժարուած զիշերային ժողովակներուն մէջ Լչմէն՝ իշխանութեան և բարձի չկրցող տիրապետողներուն յարմար ամբողջ հրատարակուեցաւ , և հիմա հրաշալի բան , ինչպէ՞ս աղքատին աւուր պարէնը զիւրութեամբ հայթայթող անգաստան մը կը հոգնի քանի որ 5—6 տարիներէ ի վեր նամակագրին յիշած ձիւնն ու ստանամանկըն՝ Միշաքիւլիս գաղթներուն հրաժեշտ տուած են , ասանկ բարուրանքներով՝ Սիւրիսիանութեան քաղաքակտ փունջի նորափոխութիւն՝ բայց դառնահոտ և թունալից ծաղիկն՝ իւր թղթակցին ըսել կուղեն՝ որուն ձեռքին ալ կը լինէ իշխանութեանը զլացած ըլլար՝ որովայնի մը սողալով անուշտ թմբկեցուցիչ ենքիղէս մը պիտի տեսնէիք զներք , ամօթխածութեան պարկիտութեան մերկացած չկարմիր ընաւ , երբ վատութիւնը իրեն և Լչմէն Զայիւրուն իրեն զենք

ծակէն ներս տեսնելու յատակին վրայ կը զարնէր : Էւտեղ կրնն էր , ինքն էր այն տեղ կեցողը , անանք իմ շահաւա քանի մը զի՞ծ հեռու դրանը մտնեցուցած . որտե՞ս տրոփը կընար լսել : — Էւտեղը ևս , բաւ ինձ այն կաւանցուկ ծայրը զոր ևս մէկ հառաչանքով ալ կը ծանչիւ : — Այ , պատասխանեցի , այլ շատ երջանիկ եմ . չափազանց բարեբաւտութիւնը չափազանց տառապանաց հաւասար տաղանակի է : Ասի կենաց տաղանակն է . ես ապէ չեմ վախնար՝ ապէ հեռի չեմ վախնիր . և ամբուն կը կենամ որ ասով զուարճանամ : — Եւտեղ տղայ , ըսաւ ինձ , դա , քնացիր քանի որ ես արթուն կը կենամ . հիմա կարգն ինչ է որ քու վրայ հսկեմ : — Բայց ինչո՞ւ համար դուն ալ չես քնանար , կամայ մը աղաղակեցի իրեն : — Ես , ըսաւ , չեմ ուղիւր բնաւ քնանալ որ ամենին չկորսնցնեմ այն երջանկութեան զգացմունքին մէկ վայրկեանն ալ : — Բայց որ ողորւած եմ : Սիւրիսիան վայրելու համար ժամանակս քիչ է . չեմ ուղիւր բնաւ որ քնոյ մէջ մոռացութեամբ ձեռքէս փախցնեմ անոր մէկ կաթիլն ալ : Ետոր համար եկայ այս տեղ նստայ որ գոնէ քեզ մտիկ ընեմ և զիս քեզի քիչ մը մօտ դրամ : — Ո՛հ , ըսի չորթմանց մէջ հոգնելով , ինչո՞ւ համար գեալ պաշտի հետի , ինչո՞ւ համար այս պատը մէջերնիս : — Եւտեղը այս գոռնէն ի մեր մէջը , թէ վեր կալնն ու երգուր , ըսաւ ինձ : — Կեցիր , թէ որ միմայն այս նիւթական խորհրդոտով քայլող արդիւնուած է , կրնաս այս արդիւնէն անդին անցնել : Ու լսեցի որ ձեռքէս իրեն կողմն նիւրք քաշեց :

կրօնափոխութեան սուրբ մէջքը՝ Պրոտոնի խորե-
րէն ահաշնադող սպառնալիքներ կը ժայթքէ, ո՛հ
անմոռութեանս. որ երկրային կռիւներու արտադ-
րած կրից ի յազուրդ, զմարդ Եստուծոյ հետ մի-
ացնող Սրբազան կրօնը մը փոխելու կը մղէ Լշմէի
հայրաւոր տաճարները. ո՛ր կը մնայ ուրեմն ասոնց
Վրիտանիական պարտաւորութիւններն անթմերի
կատարելու եւրը, փոփոխակա՞ն աե՛ր, ասանկ ան-
պիտան Հայոց վատացեալ արարուած մէջ գեռ
որչափ պիտի տաքնապիւն, եթէ զքեզ քարոզողն
Լշմէի Քրիստոսը երկրպագուող Տէրութիւն բարուց
տէր լինի, սիրտն աշխարհէս մեծ, վարքն Հենրի
Ը. Մեղրից թագաւորին նման:

Փունջի խմբաւորին վրայ դարձնելով խօսքեր-
նիս՝ կրօնը, որ ինքն այսպէս Միջագիւղիս խոռ-
վարկու պառակտեալ մասին կուտակցութիւն ընե-
լով մի քանի անգամ ստուգեալք լին նամակներ
հրատարակելովը հոսի բաժանորդաց շատերուն
զգուսնք պատճառած է, որոնց հաշիւները մի քա-
նի օրուանս մէջ զլուսն կապելու պիտի ստիպուի
կարծեմ. ահա՛ անխնայութեան արգասիքն ալ:

Հոս նշանակութեան արժանի կը սեպեմ նաեւ
մօտեւս կատարուած Ս. Պատկի խորհուրդը մը,
որոյ օրինակն ասից առաջ փունջն խիստ դուռա-
տեօք հրատարակած էր, ասիկայ էր գիւղիս էն
երեւելը Հայազգի վաճառականին ազնուաշուք օր-
գոյն հարսանիքը, որ իրեն ամուսին ընտրած էր
Պարտիզակի յետին չքաւորութեան մէջ տաքնա-
պող որբւոյրոյ մը պարկեշտասուն դուռը. Հայ
երկրասարգաց և մանաւանդ փարթմաճերուն ու-
շաքրութեան արժանի է այս մարդասիրական զգաց-
մունքը մը պարունակող տողերս. որոնց հաւանման
գործադրութիւններն շատ կարօտեալ ընտանիքներ
և համեստափայլ օրիորդներ կրնան երջանիկ ընել:

Ներքեք, սիրելի խմբագիր, այս անգամ
քիչ մը երկար դրելուս և հաճեցէք զայս յառա-
ջելոյ թերթով հրատարակել անպաղատ:

ՍԿԱՅՈՐԴԻ

— Վս... անուն հին բժշկին ընկած քա-
ղաքին մօտակայ գեղերուն մէջ իր բազմաձախ սե-
ղանք ամենուն պատրաստ համարուած ըլլալով,
գեղացւոց բերնին ջրերը կը վազէր որ մանակից
ըլլան: Գեղացւոյն մէկը որ հինաւուրց մնացած
հաւ մ'ունէր ու չէր կրցեր մէկուն զլուսն հանել,
մտածեց որ զայն հեւրճակալ բժշկին ընծայ տանե-
լով, բաղձնապէս (հասնի: Պ. Վս... շնորհա-
կալութեամբ ընդունեց, և գեղացին ճաշէ հրամ-

ցուց: Կերեւ թէ գեղացին այս հացկերութենէն
շատ դո՛հ եղած պիտի ըլլայ, վասն զի հետեւեալ
շաբթուն դարձեալ բժշկին երթալով, ևս էի, ըսաւ
գեղեցիկ ճանչցնելու. համար, որ անցեալ օր հաւը
քեզն ընծայ բերի: Երդեօք աղէ՛կ էր: — Հատ
աղէկ, պատասխանեց Վս... , աղէկ փամանակ է-
կար հասար, մէկ տեղ ճաշ ընենք:

Այժմ օր ետեւ ուրիշ գեղացին մէկը բժշկին
կը ներկայանայ. «Ես», կրտէ այն նորեկը, դրացին
եմ այն գեղացւոյն որ քեզն հաւը ընծայեց:
— Հատ աղէկ, պատասխանեց Վս... , շատ
ուրախ եմ քեզ տեսնելուս համար, հրամեցէք
պատուա մի հաց ուտենք մէկտեղ:

Երրորդ շաբթուն երրորդ գեղացի մը դարեալ
բժշկին դուռը, որն որ երբ հարցուց թէ ինչ պատ-
ճառաւ իրեն հետ տեսնուել կուզէ, գեղացին սա
պատասխանն առաւ. «Ես հաւը քեզն ընծայողին
դրացնոյն դրացին եմ: — Ո՛հ, ըսաւ բժիշկը զմայ-
լած եմ քեզ տեսնելուս համար. թէ որ քեզն
պատուա մ'ընեմ, կընդունի՞ք արդեօք:»

Գեղացին այս հարցմունքը չսկիւզեալ զարնելով,
մէկէն նստաւ սեղանը, որուն վրայ բժիշկը գեղա-
ցւոյն առջև դնել տուաւ տաք ջրով լեցուն ապու-
րի մեծ աման մը: Գիրաւ կրնանք երեւակոյ՜լ
թափարթն ինկած պրտաւորոյն քիթն ու բերանը
ճամնաճուղը, բայց Պ. Վս... աւելի կ'ըսէ կերպիւ
գեղացին ծագողով կրտէ, «Բարեկամ, թէ որ
քեզն հրամցուցած ապուրս անհամ կուզայ բեր-
նիդ, բնաւ մի դարմանար, վասն զի ասիկա այն
հաւուն չոյն չուրն է որ դրացնոյդ դրացինը ան-
ցեալ օրեր ինձ ընծայ բերաւ:»

ՀՅՈՒՄՈՐԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Փառել. — Ս. Թիւրք իր ճառախօսութեանց
մէջ բտր է թէ Ս. Պօլսը մէջ քրիստոնէայ տե-
րութիւն մը հաստատելու խորհրդակցութիւնը եւ-
րեակայական բան մ'է, խոհական քաղաքականու-
թիւնը Օսմանեան Պետութեան մշակութեամբ պէս
այն տեղ հաստատ մնալը կը խրատէ:

Ի ծրար. — Սիրվոյ վերաբերեալ Ք. Դրան
թղթակցութիւնը հասարակաց խորհրդարանին ներ-
կայացած է:

Վէճ. — Երեւեան խնդրոյն վրայով Գաղ-
ղոյ և Եւսթրոյ մէջ համաձայնութիւն կայ:

Փառել. — Ս. Ռուէ Ս. Թիւրքի պատաս-
խանելու ատեն ըսած է թէ Վերմանիոյ գեղաբե-
րէն պէտք է որ Գաղղիա շնորթի:

Ս. Ռուէ Հիարծեր որ Ռուսիա Կ. Պօլս
երթալու վտանգաւոր փառախօսութիւնն ունենայ.
Թէ որ նորէն այն դիտաւորութիւններն ընկուլ ըլ-
լայ, Երեւեան Տէրութիւններն նոյն շահով, նոյն
զօրութեամբ և նոյն կամօք իրեն գեմ պիտի կե-
նան: Բրուսիա շահ մը չունի բնաւ Երեւելց մէջ
Ռուսիոյ վրայ մտածուած նպատակներուն օգնելու
համար:

Ս. Թիւրքին խօսքերուն նայելով Գաղղիոյ
քաղաքականութիւնը խռովայող է, ոչ ալ Սուլ-
թանին իշխանութեանը թշնամի, և կը յաւելու ալ
թէ Գաղղիոյ Ռուսիոյ հետ ունեցած յարաբերու-
թիւնները հիմակուանէն աւելի անկեղծ, արդա-
րախօս և մոտեմական չէին:

Փառել. — Ենթադրաւ Ռուս լրագիրը Ս. Թիւ-
րքի ճառին ամօթիւ կրտէ թէ Ռուսիա տիրապե-
տելու հետամուտ է, այլ միայն քրիստոնէից հա-
ւասարութեանը:

Ք. — Խմանի Ս. Թ. Թիւրքիցնիս կը գրէ թէ
Սարտ 3 Եմախիյէն քաջու՛ծ հեռագիր մը Եմա-
խիյ և Եմախիյ Եւաչնորդ Գիր. Գեորդ Երբե-
պիսիպոսին յանկարծական մահուամբ վախճա-
նելը դուժեց այլ տեղ:

Նոյն օրը Եմախիյ ծովափը սաստիկ ալե-
կոծեալ ըլլալուն հրապոյսէն Կ. Պօլս վերա-
դարձող Ռուսիոյ շրջնաւոր ոչ կրցեր է ճանրորդ
առնուլ, ոչ ալ հանել, և ստակի սիրով վրան
երթալու յանդիման մէկ հատիկ մակոյթն ալ ըն-
կըղմելով երկու ճանրորդ և երկու նաւավար խեղ-
զուեր են:

ԾԱՆՈԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ենթերցողք մէկէն ի մէկ պիտի զարմանան
մանաւորաց գրութիւնները ատկով հրատարակե-
լու որպիսեանիս (չ)խոսման ծակատը, սակայն եր-
բօր պատճառին ալ ծանօթացնենք զերենք, զուցէ
անմեղադիր ըլլան մեզի:

Սեղ լրագիր խմբագրելու հարկադրող վե-
ճակը Եղիս յայտնած ենք արդէն, նորէն կրկնելը
և աւելորդ և երեսնիս չունելու բան մ'ըլլալով,
կը թողուք կարեկից Եղայնոց զատուութեան
խղճին: Սակայն չենք կրնար կրծնիս գոնէ ընդ-
քօղով ծանուցանել այն Եմախիյ օրը կուզեն ու
իցէ գրութիւն տեղացնել մեր վրայ և հրատարա-
կութիւն խնդրել: Սենք առաջին թերթին միայն ծա-
նուցնենք թէ Եմախիյի Եղիս լրագիրն արդէն
գաց, սակայն ցաւօք սրտի կը տեսնենք որ մեծաւ
մասամբ գրուածները քաղաքական և ազգային
յառաջադիմութեան նպատակով չըլլալէն զատ,
չնկել կարծած ատեննիս կոտորելիս կապացուցա-
նեն: Եհաւատիկ շատէն քիչը խօսելով, աւանկ
ընթացքը չը ձեռք առնելուս պատճառը, ներքին
մեզի Ենթերցողք:

ԱՌՆԵՏՐԱԿԱՆ

ՀՆՈՒՄՈՐԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Լոնդոն Կարտ 19 Գոնսօլիտէ 30 3/8
Փառել Կարտ 19 Գոնսօլիտէ 30-35
Փոխառ. 1865ին 236-25.
Գալիէ 11 Կարտ Գոնսօլիտէ 33 3/8
Կիթալիտէ տարբերութիւն 4. 3/4

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐԲ

Ցորեն Թայգան կարծր	Բիւլէն	Ղը. փր.
" Պետարապիտ	"	36 — 37
" Պալլըր	"	32 — 33
" Բէտտեննէ	"	—
" Կալաց կակուլ	"	—
" Խարպիլ	"	31 — 33
" Վառնա	"	29 — 30
" Պուրկալ	"	—
Եղիպատցորեն Անաուզու	"	18 — 19
Գարի	"	— 15
Մեաւաքս կարճ ծրար Պրուսա	Թէֆլէ	580—580
" Երկար	"	570—580
" Պարկաստանի ֆուանդ	Հոխան	65 — 70
Բամպակ Պալլըրէսէր և Բոստութոյ	"	— 11 3/4
" Կէյփէ	"	— 12 1/4
" Ատանա	"	16 3/4—11
" Ռուս. Պարսկ. և Խարբերթ	"	— 10 1/4
Բուրդ Անաուզու լուացուած	"	— 12
" Զոտացուած	"	— 6 1/2
Ճէյրի Ենկիւրիւ	"	— 12 1/2
" Կեաւրիյ	"	— 11
Մաղը սեւ	"	— 13
" սպիտակ	"	— 8 1/2

Թիթիթի Ենկիւրիւ	Հոխան	Ղը. փր.
" Վան	"	39 — 41
Աֆիւն Պալլըրէսէր և Կէյփէ	"	26 — 27
Այլի կաշի մաղր	"	225 — 230
Բիթրէ տերէ բացուած	Հատը	— 10 1/2
Մալէպ Տաշկաստանի	Հոխան	— 28
Մեղրամմ գեղին Տրապիզոն	"	14 — 15
" Անաուզու	"	— 25
Սուսամ Բուլիլի	"	— 21
Կաւաւատի հուսա Բուլիլի	Բիւլէ	— 3 1/4
" Պանտրմա	"	— 35
Չէթ Այլալը	Հոխան	— 36
" Կիրիս	"	7 — 7 1/4
Անա. (սապոն) Գանաիա	"	— 6 3/4
" Միտիլի	"	6 1/4 — 6 1/2
Բրինձ Եղիպատս Բէշիս	"	3 1/4 — 3 1/2
Ճէնովա	"	— 4
Հնդիկ	տարբակ 80 Հոխան	— 198
	"	195 — 205

ԱՐՏԱԿԻՆ ԲԵՐԲ

		Ղը. փր.
Խաչիլէ Ռիօ և Գարու	100 Հօխան	1000—1020
„ Ատենակ	„	920—950
„ Բաւնակ	„	840—860
Շաքար Հօլանտա փոշի	Կնդր.	238—240
„ Գաղղիա գլուխ	„	290—295
„ փոշի	„	— 235
Անադ (գալա)	„	655—660
Պղպեղ (պիպէր)	Հօխան	— 5 3/4
Լիւրակ (չիլի) Պէնկալա	„	110—110
Անուշադր (Նըշադր)	„	— 6 1/4
Քարֆիճա Կ 15 Էն 60 Վարիլ	39	92—95
Չիլիօ տախտակ թիւ 7-12	„	— 5
Պղնձ բոլորած և տախտակ	„	15—15 1/4

ԲԱՐՏԱՐԱՐԱԳՐԱԹԵԱՆ ՏԵԳԵՐՆ

Լրագրիս գրասենեակը.
Գ. Փափագեան և Գ. Երկանեան ընկերաց սենեակը
Կէճ մարտին քով, Թ. 26.
ՍԵՐԱՐԱՆ. Աստուածատուր Ազա Լսիկեան:
ՏԵՐԱԳՐԱՆ. Աստուածատուր Ազա Կ. Եղիսեան:
ՊՐԻՆԵ. Երաւութիւն Ազա Օրադեան:
ԵՏԻՐԱՆ. Ետիլանեան Ա. Սըլմանեան. Բիւթլէ փաշա խոն
ԶԱՐԻՆԱՆ. Գրիգոր Ա. Մոսեան:
ԶԱՆԳ. Զոհանեան Ազա Բիւրքեմեան:
ԵՂԻՍԵԱՆԻՆ. Բրիտանիոյ Ազա Գ. Գալիպոլեան:
ՊԵՆՏԵՐԱՆ. Սարգիս Ազա Զ. Մըքրեան:
ՊԵՆՏԵՐԱՆ. Զոհանեան Ազա Եւաւատարեան:
ՌՕՏԱՐԱՆ. Գեորգ Ազա Գ. Մեշարտեան:
ՅԻՒՐԵ. Նշան Ազա Մ. Շիլմանեան:
ՆԿԻՍԻՐԻՆ. Զոհանեան Ազա Բապտիստեան:
ԿԵՅՎԵ. Մարտիրոս Ազա Ենդրեանեան:
ԿԵՐԵՆ. Երաւութիւն Ազա Եւաւատարեան:
ԵՏԵՐԱՆ. Երաւ Ազա Մահմետի Ետիլ Ապահոբեան:

ԽԱՐԱԿԻՆ ՏԵՐԱԳՐԱՆ
ԿԱՐԱԳՐԱՆ ԶԱՐԻՆԱՆ

ՏԵՐ ԵՒ ՏՊԱԳՐԱԳՆԵՏ
ՅԱՐԱԹԻՆ ԵՒ ՄԻՆԱՍԵՆ